

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVETKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kisgazdák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyele mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BALINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

A merinos juhok Erdélyben.*

Írta: Dr. Szentkirályi Ákos.

Juhtenyésztésünk multjának történetében hosszú időre terjedő korszak végződik a merinos-
jukok behozatalával.

Nem tudom megállapítani, ki, hol létesítette az első merinos nyáját. Néhai Br. Bánffy Ernő a következő értékes történetet közölte velem.¹

Id. Grf. Eszterhazy János udvari tanácsosnak két merinos nyája volt a letűnt évszázad elején. Az egyik Obrásán, a másik Gyaluban volt és mindkettő a gróf fehérmegyei birtokáról P. Sárosdról hozatott Erdélybe 1810—1825 közötti időben, amikor az itteni birtokok kezelését is Magyarországból hozott Sollinger nevű igazgatójára bízta s ugyanakkor egy Szőnyi nevű főjuhászt is szerződtetett, Oszlopról Veszprém megyéből a nyáj szakszerű gondozására. Az öreg gróf halála után 1840-ben mind a két nyáj eladatott. Erdélyi nagyobb birtokosok vették meg és így szétosztatták.

A Br. Bánffy Dániel által 1838-ban alapított Kolozsborsai törzsnyáj volt az erdélyi részek merinos tenyésztésére legnagyobb hatással. A nyáj abból a 25 birkából álló törzsből létesítette, melyet akkor vásárolt, mikor az öreg Thaertől visszajött, kinek hirneves möglini gazdaságában 2 évig praxison volt. Előbb Gömörben, serkai birtokán tartotta a kis nyáját s csak egy év múlva hozatta Borsára. 1825-ig innét szerezte be a kosokat az akkori erdélyi merinos nyájak legnagyobb része: Zsibó, Drág Hadad, Bun, Vajda-kamarás, Gernyeszeg, Sárpatak; ugyszintén a báró Bruckenthal-féle birtokokban is Borsáról beszerzett kosokkal hágtak. Az anthrax pusztítása miatt 1852-ben el kellett adni a törzsnyáját. Ifj. br. Wesselényi Ferenc vette meg és átvitte Drágba.

Merinos nyájak voltak: Szamosfalván — báró Jósika Lajos, — Választon — báró Bánffy Albert, — Bonchidán — gróf Bánffy József, — Mezőörményesen — gróf Bánffy Dénes, — Alamoron — gróf Teleki László, — Görcsönben — báró Wesselényi Miklós. — A legnagyobb nyáj a zsiói volt, szintén br. Wesse-

* Együttal válasz a hozzánk intézett kérdésre. Szerkesztő.

¹ L. Dr. Szentkirályi Á. „Adatok Erdély juhtenyésztésének multjából.” Erdélyi Gazda” 1896 XII—XIII. füzet.

lényi Miklósé. Az 1882 ik évi első kolozsvári tenyészállat kiállítás alkalmával láttunk merinosokat a szamosfalvi nyájból.

Adataim szerint az utolsó merinosnyáj Ugron Sándor electoral negveti jellegű nyája volt Mezőzáhon, Tordaaranyos megyében. 1896-ban — úgy tudom — még létezett a nyáj. Nemsokára azonban ez is megszűnt — 1892-ben. — Mindenütt újból a cürkánjuh foglalta el a merinosok helyét. A fajta csere, vagy az átkeresztelés nem sikerült. A merinosok nem váltak be. Erre a szándékolt fajacserére is talál, amit Pethe Ferenc könyvében a magyar juh hasznáról ír.

„A magyar juhnak egyáltalában másképpen veszi hasznát a mezei gazda, mint az ugynevezett birkának. A magyar juhnak a haszna tej, gyapju, bőr, hus, bárány és trágya. A magyar juhból, a jó fajtából bé lehet annyi hasznat, gyapja megjavítása után hajtani, mint a legjobbak fajta spanyol juhból. Most, kis mezei gazdaságomon gondolkodom a posztókézművekről is, de az erszényről inkább gondoskodom, tejet, vajat, sajtot, gyapjut, juhbőrt, báránybőrt, hust, faggyut, bárányt, trágyát, mindent számba veszek akkor, mikor a 40—50 ezer birkával birható nagy földesur csak a finom gyapjura fordítja minden fáradságát, mivel a gyapjura való gondoskodással magával sokkal kevesebb csalárdságoknak lehet tárgya, mint ama sokfelé kapó állapotban, a mindennapi haszon bevétele körül. — Szegénynek a Házában: magyar juh, a gazdagnak birka jobb.“

***

Nálunk is elterjedt hire, hogy a Dobruzsában és Bessarabiában a cigájákat ujabban megint nagyon sok birtokon merinosokkal keresztezik és hogy az így előállított polosgyapjut gyáraink keresik, jól fizetik. Ezen a réven imitt-amott szóvátétezt, hogy nem lenne hasznos a merinos juhok újra behozni Erdélybe. Ezért tárgyalásra érdemesnek tartom ezt a kérdést.

Bevezetésül, kegyelétből régi szakiróink iránt és mintegy válaszul a feltett kérdésre ideiglatom a miket Milotai Ferenc jószág praefectus Gazdasági Katechesise-ban² „Itt Erdélyben hányféle juh van” és „Itt a hazában me-

¹ „Pallérozott mezei gazdaság” kladta a Nemzeti-Gazda-Hivatal Bétsben 1814-edik Esztendőben.

² „Gazdasági Katechesis közönséges Iskolák számára készítette Milotai Ferenc a gróf Teleki Józsefnek erdélyi jószágának praefectusa” Kolozsváron 1833.

lyeknek tartásában van több haszon” címek alatt közölt.

„Itt Erdélyben kétféle juh van” írja Milotai „u. m. a finom gyapjas birkajuhok és a durva gyapjas parasztjuhok”; amazokat tenyésztetik az elébb való gazdák, ezeket pedig az alsóbb rendű földmvelő gazdák. Hogy melyeknek tartásában van jobb haszon az — Milotai szerint: „... tökéletesen meghatározni nem lehet, mert az függ a gazda lehetőségétől, a gazdaság kiterjedésétől, a tartásnak módjától, a helynek mivoltától és leginkább a gyapjura való szükségétől, s kereskedés és mesterségek állapotjától.“

„A különbség a birkajuh és a parasztjuh tartásából folyó jövedelem között így van:

1. a berkejuh drágább, több pénz fekszik benne, mint a parasztjuhban;
2. gyengébb testi alkotásu lévén, tartása nagyobb gondviselest kíván és több költségbe kerül;
3. hamarabb kapja a betegséget és több kár esik benne;
4. gyapja ugyan drágább, de keveset nyom a fontban;
5. tejét sokáig használni nem lehet az állat gyapjában eső veszteség nélkül;
6. gyapjának itt a hazában alatt van az ára minthogy manufaciurák nincsenek és a miatt ki kell vinni.“

(Folyt. köv.)

A mezei egerek irtása.

Több oldalról, de különösen a székely vármegyéből érkezik számos panasz a mezei egerek kártételéről. A pocok őszi terményeinket, az őszi vetéseket és a mesterséges takarmány földeket is veszélyeztetik. Ilyen körülmények között az irtás elengedhetetlenül szükséges. Ennek a legegyszerűbb módja az, hogy őszi szántáskor az ekével kifordított pocok rögtönösen agyonveressenek. E munkát nyalábbba kötött vesszőcsomóval gyermekek is elvégezhetik. Ez a módja az irtásnak tehát a mai viszonyok között ném ütközik nehézségbe. A mezei egereknek a tarlóbuktatáskor való irtása különösen fontos, mert a lefordított tarlóból a pocok tapasztalat szerint hamar elvándorol és

¹ Milotai ügyiátszik vagy nem ismerte a cigájákat vagy a birkákkal szemben ezeket is a parasztjuhokhoz számítja.

„Gazdák”

Biztosító Intézet Részv. - Társaság

Székhelye: Arad. Vezérképviselőségek: Aradon, Kolozsváron, Brassó, Temesváron, Nagyváradon, M.-vásárhelyen, Déván, D.-sz. mártíronban, Gy.-fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán. Elfogad tűz, jég élet, belőrés, lopás, baleset, szavatossági, kiházasítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

igy jut a veszedelem a kukoricákba, répákba, lucernákba és az őszi vetésekbe, ahol azután a kár hatványozódik, az irtás és a védekezés pedig nemcsak nehezebb, hanem sokszor lehetetlen is. Igen természetes, hogy akinek megfelelő irtóanyagok és eszközök rendelkezésére állanak, helyesen cselekszik, ha azokat használja.

A mezei pockot méreggel ott irtjuk, ahol gyorsan megakarunk szabadulni e rágcsálóktól. A mérgek közül alkalmazható akár a foszfor, akár a sztrichnin. Gyorsabb hatású a foszfor, de gyulékony természete miatt pirula-alakban való készítése veszedelmesebb a sztrichninnél. Mindazonáltal, hogy szükség esetén a mérgek közül melyiket alkalmazzuk, az attól függ, hogy melyik mérgező kapható a droguistánál s melyik felel meg jobban a helyi viszonyoknak? Ahol a mérgezés szükségessége a kisebb gazdáknak elengedhetetlenül szükséges, ott a rendőri hatóság engedelmével a községi előjáróság megbizottja a községnek valamely értelmes emberét, aki a szinmérget kézhez kapja s azt akár pirulává, akár foszforos péppé feldolgozza, vagy feldolgoztatja s csak az így elkészített s alkalmazásra kész mérget az illető alkalmazóknak az alkalmazás helyén (a határban) szétosztja s azt, ha felmarad belőle, tőlük ismét visszaszedi. A pirulák fél rész foszforból 10 rész kukorica lisztből és 100 rész rozslisztből készülnek tetszés szerinti mennyiségben. 25 dkr. foszforból, 5 kg. kukoricalisztből és 50 kg. rozslisztből (amihez körülbelül 50 liter víz kell még) készíthető tésztánál többet azonban egyszerre sohase csináljunk, mert az igen megnehezítené a munkát. Tésztakészítéshez a rozslisztnek csak háromötödrészét s az összes kukoricalisztet használjuk. A fennmaradó rozslisztnek két ötödrészét majd a dagasztáshoz, gyúráshoz s felaprózott foszforpirulák behintéséhez használjuk fel. Ilyen arányban lisztre számítva, fél százalékos foszforpirula készíthető. (A pirulakészítés munkálatainak sorrendjét kívánatra készséggel közöljük. Szerk.)

A kész mérgező kirakása következőképpen történik. Egy, nappal a kirakás előtt fogasoltassunk, vagy tövisboronával járassuk meg az egeres területet, hogy a pocoklyukak betömődjenek. Minthogy a vetéstáblát fogasolni ilyenkor nem lehet, ott a pocoklyukakat olcsó nap-számos erővel betipratjuk. Másnapra azután

csak a járt lyukak lesznek nyitva, az elhagyottak ellenben nem s így méregrakáskor csak olyan lyukba kerül pirula, amelyekben van pocok és a mérge nem pazarolódik fölöslegesen.

A mérge lerakásához leghasznavehetőbbek a fiu- és leánygyermek. Ezeknek kezébe adunk egy vas mástél literes edényi, amelyben körülbelül 2—3 maréknyi mérge van és felállítjuk őket a terület szélén úgy, hogy egymástól egy-egy lépésnyire, de egysorban álljanak s azután egyenesen haladjanak előre, miközben ügyelnek arra, hogy minden nyitott pocoklyukba egy-egy pirulát vessenek. Hogy azután visszafelé haladtukban semmi közbeeső területet mérgezetlenül ne hagyjanak. A szélről haladó méregrakó, rendszeren egy megbízható ember, minden 20—30 lépésre letűzött gallyal, kukoricaszárral vagy karódarabbal megjelöli az irányt, amerre majd visszafelé kell haladni. Így halad a munka tovább, míg az egész terület megmérgezve van. A mérgezett területen 1—2 óra múltán már találunk döglött pockokat.

A mezei pockok (egerek) irtására a mérgek közül a sztrichnin alkalmasabb, mert kevesebb veszedelemmel és kevesebb munkával jár.

A mérgezett búzáknak alább leírt módon való készítése nagy óvatosságot kíván s azért az csak értelmes ember felügyelete alatt készíthető. Gazdákörök ezt legjobban végezhetik el: ezek hiányában megbízható helyi előjáróság azzal egy arra alkalmas és értelmes embert, aki a kapott sztrichninért felelős s aki a készített mérgező anyagról (mérgezett búzáról) is beszámol.

(Folyt. köv.)

Törvények, rendeletek.

Miniszteri rendelet az erdők kisajátítására vonatkozólag.

A „Monitorul Oficial” aug. 14-iki száma a következő miniszteri rendeletet közli:

Mi földmivelésügyi és uradalmi miniszter, tekintetbe véve a legelők igazgatóságának előterjesztését, tekintetbe véve a községi legelők-ről szóló törvény 12. szakaszának rendelkezéseit és azon körülményt, hogy a régi királyságban legelő céljaira kisajátított erdősitett terü-

tek mielőtt használatba adhatók legyenek, elrendeljük:

1. szakasz. Az összes kisajátítás folytán erdőkből alakított községi legelők, amennyiben 1924. január 1-ig végleges határozattal kisajátítottak, az illető községnek 1924. május 1-ig átadandók.

A kisajátítást szenvedett tulajdonosoknak idejekorán intézkedniök kell a faanyag elszállítására nézve a legelőtörvény 12. szakasza alapján, miután a megyei gazdasági hatóság és a községi előjáróság előzetesen megfogják állapítani azon részeket, amelyek beerdősítve kell maradjanak és a melyek a községi erdőtörvény 31.-ik szakaszai szerint fognak felértékelteni.

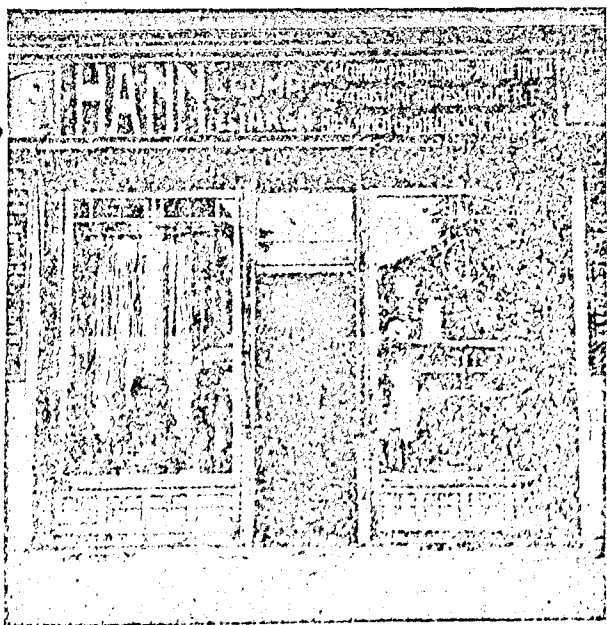
2. szakasz. A birtokbাহelyezés és központi pénztár bizatik meg ezen rendelet végrehajtásával.

1923. aug. 1. Constantinescu minister.

A tejtermékek nem maximálhatók.

A hivatalos lap augusztus 18-án kelt 110. számában megjelent a kereskedelmi és iparügyi miniszteriumban működő állandóbizottság jelentése. Eszerint a maximálást kizárólag az édes tejre tartják fenn, a melléktermékekre u. m. túró, vaj, sajt stb. nem. A maximálási törvény 26-ik paragrafusa alapján működő ellenőrző tisztviselők kötelesek, amikor a feljelentés érkezik hozzájuk kihágási ügyben, vagy a helyszíni megállapítások rendjén, három példányban jegyzőkönyvet felvenni. Ezek közül az egyiket a feljelentőnek, a másikat a feljelentőnek köteles adni, míg a harmadik a hivatal birtokában marad. A feljelentő az ügyészséghez, vagy a bírósághoz fordulhat új vizsgálatot kérni. Ha a községek ármaximálására vonatkozó rendeletet adnak ki, úgy kötelesek akár hivatalból, akár a kereskedelmi miniszter kívánságára, a maximális árak, vagy tarifák alapját képező adatokat közölni.

A kiviteli illetékek fontban, dollárban, vagy frankban fizetendők. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint az összes kiviteli illetékeket a vámhivataloknál, tekintet nélkül az áruk külföldi rendeltetési helyére, francia frankban, angol fontban, vagy dollárban kell fizetni.

Raffia-háncs
rézgalic, kénpor, rézkénpor, Manillazsineg,
Szőlőpermetezők
tavédelmi- és vetőmagcsávázó szerek,
Köszénkátrány

gazdasági gépek és eszközök, géphajtószijak, szerszámok stb.
legolcsóbban kaphatók az E. G. E. géposztályában

HANN és TÁRSÁ GÉP- ÉS MŰSZARI KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u. 1. II.)

Telefonszám: 2-36.

Süggönycím: Hanncomp.

Az agrártörvény végrehajtási utasításának módosítása.

A hivatalos lap aug. 19-iki 111-ik száma királyi rendeletben közli a végrehajtási utasítás 45-ik cikkének módosítását. Ez a szakasz a kisajátítás után megmaradó birtokok bérbeadására vonatkozik, szövegszerű fordításban régi szövegében következőképp hangzik:

45-ik cikk. A kisajátítás után maradó birtokot 7 évnél rövidebb időre bérbe adni nem szabad. Ez a rendelkezés nem érinti a polgári törvénykönyv egyéb rendelkezéseit.

A kisajátítás után megmaradt birtokok teljes bérbeadása ellenében, biztosítandók egyenlő bér és felelősség mellett a helyi községek, vagy a hivatásos gazdák társaságai.

Ott, ahol helyi községek vannak, a birtokokat a parasztnak a polgári törvénykönyv rendelkezései szerint a régi királyságban érvényben levő eljárás útján kell bérbeadni.

Azok a birtokosok, kik földjüket haszon-

Ha több ajánlat van, a tulajdonos akár a bérletközösséget, akár valamelyik gazdást választhatja. Ha gazdást választ és a szerződés-kötéstől számított 5 nap alatt ez a kért bér-részletet és esetleges biztosítékot nem fizeti le, a tulajdonos bárki másnak bérbeadhatja a birtokot. A bérbeadás fent felsorolt módzatainak meg nem tartása maga után vonja az ezen rendelkezésekkel ellentétes módon kötött szerződés semmis voltát.

Bérletközösségek és gazdászok versenye esetén az előbbiek előnyben részesülnek.

Ezen szakasz utolsó és utolsóelőtti bekezdései a fent jelzett módosítás szerint a következő szöveggel helyettesítendő:

Több ajánlat esetén a birtokosnak szabad bérlelőül választania akár a községet, akár a mezőgazdák valamelyikét a pályázók közül. Az esetben, ha a bérlelőül kiválasztott egyén a szerződéstől számított 5 nap alatt nem fizeti meg a bért, vagy biztosítékot, a birtokos köteles figyelembe venni a község, vagy valamely másik mezőgazda ajánlatát. A fentebbi formalitások betartása nélkül kötött szerződések nem érvényesek és jogi védelemben nem részesülnek. A szerződéseket megtámadhatják a Cassa Centrala, (Központi pénztár), a minisztérium, vagy az érdekelt felek. A törvényszék ilyen szerződés létezését állapítsa meg, legalább 7 évre érvényesnek nyilvánítja, erről hivatalból értesíti a község bíróját és a törvényhatóság gazdasági tanácsosát. Csak, ha a fentebb mondott határidő eltelt és sem a helyi község, sem valamely mezőgazda sem akad, aki a bérleti feltételeket elfogadná és a törvényes kötelezettségeket teljesítené, akkor válik érvényessé valamely személlyel kötött szerződés, más esetben a tulajdonos köteles új szerződést kötni a törvény feltételei mellett, aminek megtartása esetén a törvényszék ítélete helyettesíti a szerződést.

Hasonló értelemben módosították a regábeli és bukovinai agrártörvények végrehajtási utasításait.

Meghosszabbították az erdőkitermelések határidejét. A kormány — mint ismeretes — augusztus 15-én rendeletet adott ki, amelyben az új erdőtörvény életbeléptetésének napját szeptember elsejére állapította meg. Az új erdőtörvény rendkívül sérelmes intézkedést tartalmaz a faipari vállalatokra, amennyiben szeptember elseje után megtiltja a kitermelést a már kisajátított és azon erdőkben, amelyek az Agrártörvény értelmében még kisajátíthatók. Az Erdélyrészi Faegyesület azonnal megindította akcióját a rendelet visszavonása érdekében, amely tételesen kárhóztatta volna a faipari vállalatokat és ezek több milliós károsodásán kívül főleg tűzifahiányt és a faárak emelkedését eredményezte volna. A Faegyesület nyolcas bizottsága, a választmány, valamint a körzeti titkárok vasárnap délelőtt Nagyváradon a kereskedelmi csarnokban éppen értekezletet tartottak és az új erdészeti rezsimről vitatkoztak, midőn megérkezett az egyesület jogtanácsosának, dr. Meles Péter volt prefektusnak távirati értesítése, amelyben közli, hogy az erdőkitermelés, illetve a munkatervezetek elkészítésének és állami erdőmérnökkel való felülvizsgálá-

sának határidejét a kormány egy évvel, 1924 szeptember 15-ig meghosszabbította. Az értesítés nagy megnyugvást keltett az érdekelt fások körében.

Vegyes közlemények.

A magyarországi Országos Vaskereskedelmi és Vasipari Szövetség Buda és Pest összecsatolásának 50 éves fordulóján a városligeti iparcsarnokban és a fővárosi kiállítási csarnokban országos vas-, gép-, malomipari és elektrotechnikai kiállítást rendez. A kiállítás folyó évi augusztus hó 18-ától folyó évi szeptember hó közepéig lesz nyitva. A kiállítás a magyar ipar hatalmas életakarát, nagyszerű alkalmazkodó képességét és a nemzetközi versenyben is feltűnő kiválóságát van hivatva bizonyítani.

Aradmegyei birtokosok adója. Rendkívül érdekes memorandumot küldöttek a minisztériumhoz az aradmegyei földbirtokosok, melyben a kivetett adóösszegek ellen tiltakozásukat jelentették be. A memorandumnak igen érdekes előzménye az, hogy a közelmúltban az érdekelt hatóságok leiratot kaptak, hogy a földbirtokokra iskolai hozzájárulás címén holdanként öt leit s külön ötven holdanként 65 leit vetnek ki adó címén. A rendelet értelmében tehát a jövőben minden romániai földbirtokosnak támogatnia kell az iskolákat az új földbirtokadóval. A rendelkezésnek egy másik, önmagából következő sérelmes pontja az, hogy ennek az intézkedésnek értelmében a magyar egyházaknak is kell a tulajdonukban levő földbirtok után adót fizetni, holott az egyházak hátrul a felekezeti iskolák fenntartásának közzetsége is, amelynek csak a legnagyobb hézységek árán tudnak eleget tenni. A miniszeri rendelkezés különben élénk ellentét áll egy korábban kiadott rendelettel, amely községi autonomia megszüntetéséről intézkedett. Az érvényben levő törvények szerint csak a községek előjárósága vehet ki belgazolt esetekben iskolai adót az autonóm községi szervezetek hozzájárulása után. A községeknek azonban épen az autonómiájukat szüntette be a minisztérium, amellyel kapcsolatosan megszüntint a joguk az adókvetéshez is. A közelmúltban — e rendelkezés megjelenése előtt — a kormány kétségbevonta a magyar egyházak adókvétési jogát, amelyet pedig törvények védének. Ezeknek az értelmében az egyházaknak joguk van adót kivetni a felekezeti iskolák fenntartására, mert a hiveik erre nézve kötelezettséget is vállaltak. Az állami iskolákat azonban az államnak kell fenntartania a képviselőház által megszavazott összegből, valamint a tandíjakból befolyó jövedelmekből. A memorandumban az aradmegyei földbirtokosok kifejtik, hogy az államnak nincs joga arra, hogy bárminő címen újabb adót vessen ki egy egyszerű miniszeri rendelettel, amely az ország összes földbirtokosainak — nemzetiségi különbség nélkül — megadóztatását rendeli el. Az érdekelt birtokosok kérték, hogy a rájuk nézve sérelmes rendelkezést helyezze hatályon kívül a minisztérium.

Az ajánlott levelek címzése és a csomagolás. A postagazgatóság országos rendelkezése alapján az ajánlott levelek hátlapjára mindig rá kell írni a feladó nevét és címét, ellenkező esetben a posta nem továbbítja azokat. A csomagokra vonatkozólag a következő rendelkezések vannak érvényben: a csomagba el kell helyezni egy listát, amelyen pontosan

közöltetik.

Ha ezen második gyűlés után 15 nap alatt a bérletközösség nem létesül és sem fizetés nem történik, sem pedig nem történik megállapodás arra, hogy az első bér-részlet, valamint a bérletfeltételekben esetleg megállapított biztosíték mikor fizetendő, a tulajdonos a bérletközösség részére való bérbeadástól mentesül.

A mezőgazdasági tanácsos az értesítés vétele napján köteles azt közzététel végett egy fővárosi napilapnak megküldeni.

Ha a közzétételtől számított 15 nap alatt a mezőgazdasági tanácsos hivatalába nem érkezik be valamely gazdák bérbevételi ajánlata a tulajdonos mentesül attól a köteleességtől, hogy a birtokot gazdásznak adja bérbe.

Ha pedig ily kérések a mezőgazdasági tanácsos hivatalába beérkeznek, azokat ő az érkezés napján köteles a tulajdonosnak el- küldeni.

feltüntetendő a csomag tartalma, értéke és a feladó címe. A csomagokat pecséttel, vagy ólomplombával kell ellátni, vagy pedig címkével kell átragasztani.

Nemzetközi liga a román adósok ellen. Rómában a román adósok olasz hitelezői kongresszust tartottak, ahol arra vonatkozólag tartottak megbeszéléseket, hogy a hivatalos eljárásán kívül milyen eszközök igénybevétele tartják alkalmasnak a román adósokkal szemben fennálló követeléseik rendezése érdekében. A kongresszuson általánosságban amellől foglaltak állást, hogy a román kormány által hozott s a külföldi tartozások fizetésére vonatkozó törvényt sérelmesnek tartják magukra nézve, s ezért a román adósok külföldi hitelezőit egy internacionális ligába akarják tömöríteni, hogy így egységesen léphessenek föl érdekeik megvédése céljából.

Erdély állatkivitele. Julius elsejétől, augusztus közepéig 884 szarvasmarhát vittek ki Erdélyből.

Vizvezeték Szombatfalván. A szombatfalvi gazdák a vízhiány hátrányos következményeit száraz idő esetén (mint mostanában is) erősen érzik. Állataik itatása rendkívül nehéz. Ez a körülmény tette szükségessé azt a megmozdulást, melynek következtében újabban a székelyudvarhelyi városi tanács és az érdekelt gazdák között megegyezés jött létre egy vízvezeték elkészítése érdekében. A vezeték a Váro-féle gazdaságban található források vizét gyűjtené össze és vezetné le alkalmas itatóba. A munkálatokat hamarosan megkezdik.

50.000 vagon az ideai magyar burgonyafelesleg. Ismeretes, hogy Magyarországon az idén kitűnő burgonyatermés ígérkezik, ebből 50.000 vagon lesz az ideai burgonya felesleg. Érdekes, hogy az óriási nagy terméket ellenére is amióta a burgonya kitért engedélyezték, a burgonya ára nap-nap ugrásszerűen emelkedik. Az ideai burgonyaexport főleg Ausztriába és Csehországba irányul.

Amerikában leszállítják az adókat. Anglia volt az első állam, amely az adókat leszállította. Most — mint egy newyorki távirat jelenti, — Amerika is csatlakozik az adót leszállító Angliához. Ma Amerikában az ingatlan becsértékének minden száz dollárja után 1.76 dollárt kell fizetni, jövőre azonban az adó már csak 1.65 lesz.

Mintavásár Temesváron. A temesvári mintavásárt szeptember huszonkettő és harmincadika között tartják meg. A mintavásáron csak belföldi cégek állhatnak ki. A vásár látogatóinak a román államvasutól ötvenszázalékos kedvezményt ad.

Vetőmagvakat kapnak az orosz földművesek. A népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy 9.509.000 pud gabonát oszt ki a földművesek között az őszi vetés céljaira.

Hogyan óvhatjuk meg sertés állományunkat a vesz ellen? Meg van állapítva, hogy keilő ovinézések mellett a sertés nem kapja meg a betegséget. Ezekhez az ovinézésekhez tartozik elsősorban a Kwzida-féle sertéstáppossal való etetés, mely a sertések ellenálló képességét annyira növeli, hogy a megbetegedés nem következhet be. Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában. Vételnél ügyeljünk a Kwzida névre, mert enélkül értéktelen hamisítvány. 3470.

PIAC.

Országos vásárok.

Torda, Réten, Vvány. — 9-én. Csikszépvíz, Etyek. Fogaras Királydaroc, Maktava, Pánczélceh.

Kolozsvári maximális árak. Az ármaximálásokról szóló miniszteri rendeletet igen sokan tévesen értelmezték, különösen annak a teje vonatkozó részét és azt hitték, hogy a tej nem maximálható. A rendelet helyes értelmezése szerint azonban maximálható. Bár a helyi hatóságok belátják, hogy egészségesebb helyzet teremtődne a szabadkereskedelem esetén, a kormány még sem mer állást foglalni mellette. Kolozsváron a héten a maximálható élelmiszerek árát a következőkben állapították meg: Nullásliszt kilója 10.50 lei, főzőliszt 9.50 lei, kenyérliszt 5.75 lei. Ezekben az árakban a kiskereskedők és pékek zsákköltszónzési és szállítási díjai is befigyelnek. Detailban ezekhez az árakhoz kilónként egy lei hozzászámítható. A fehérkenyér kilója 9.50 lei, barnakenyér 5.75 lei, amihez a kiskereskedők 50 banit adhatnak hozzá. A hus és zsírárat a következőkben maximálták: Főzni való marha és borjúhus kilója 18 lei, a sütni való 22 lei. A sertés- és bivalytejet hat leiben állapították meg, amihez házhozzáállításnál ötven bani számítható. Az új vendéglői árak csak az első, második és harmadik osztályú éttermekre nézve: Egy adag leves 4 és 3.50 lei, főthús az éttermek beosztása szerint 12, 11 és 10 lei. Párolt marhasült I. oszt. étteremben 20 lei, II. osztályú étterem 19 lei és III. oszt. vendéglőben 18 lei. Főit tészta I. és II. osztályunál 8—8 lei, III.-nál 7 lei. Két tojás ára 6 lei.

Románia gabonapiaca. Galatiból jelentik, hogy az ország ezen legforgalmasabb gabonapiacán egy-két hét óta megindult az ideai termés forgalomba bocsátása. A máskor izgatott vétellekkel és eladásokkal kapcsolatos hetek most teljesen a lanyhaság jegyében folytak le. Kínálat bőven jelentkezett, a kereslet azonban csaknem teljesen elzárkózott. A nagy gabonacégek vezetői a helyzetet a rendkívüli pénzhiánnyal indokolják és természetesen tartják, hogy a csökkent kereslet kísérő momentuma: az áresés már is beállott. A buza vagonjáért 40 ezer lejt, a tengeriért 30 ezer, a zabért 20 ezer, az árpáért 28 ezer lejt kérnek, de ezen az áron a leggyéribben történnek eladások. Érdekes momentum volt, hogy a lei esése sem volt képes az érdeklődést csigázni és a közép falvakból bevonult parasztság kis mennyiségeit nem tudta elhelyezni. Egy másik kombináció azt tartja, hogy a vételtől való tartózkodás mesterséges offenziva az árak csökkentésére és Galatiban jelenleg a spekuláció végzi áralkalító működését.

Brassói heti piaci árak. Baromfiak: hizott liba 180—230, rideg liba 60—95, hizott kacska 90—130, rideg kacska 30—55, pulyka 150—220, tyúk 33—70, csirke párja 30—110, tojás 1.50—1.80 lei. Termékek: vaj kilója 55—80, tejtől literje 24—28, tehénturó 7—10 lei. Zöldségek: murok kötése 1.50—3, petrezselyem 2—3, zeller darabja 1—2, hagyma kötése 1.50—4, retek 0.50—1.50, kalarábé 0.50—1, kel 0.50—3, káposzta 3—10, karfiol 2—8, paszuly kilója 15, borsó 12—14, paradicsom 5—8, paprika 0.25—0.50, uborka 0.50—0.80, tök 0.50—0.60, burgonya vékája 28—32 lei. Gyümölcsök: szőlő 16—20, körte 4—10, alma 6—7, szilva 3—10, barack 12—18, dinnye 3, szeder literje 6—7, málna 10—12, áfonya 10 lei.

A székelyudvarhelyi heti piac. Buza 72—78. Iörökbuza 72—75. árpa 62—66. zab

kelkáposzta fejenként 50—80 fillér, burgonya kilója 30—40 fillér, zöldborsó 1—3 korona, zöldborsó 1—2 korona, paradicsom 2.50—3 korona. Zöldpaprika sok van a piacon, 1 koronáért 6—8 darabot adnak, az apróbból 10-et is. A gyümölcspiacon az alma 1—3, kor., körte 2—4, szilva 1.50—2, őszi barack 4—6, szőlő 7—8 korona. A huspiac árai: borjú 13—14, marhahus 12, disznóhus 14—18, birkahus 8—10, szalonna 16—18, zsir 12—16, amerikai zsir (ab Oderberg) 12, élő csirke párja 12—24, kacska párja (fiatal) 20—22, liba párja 28—35, malac élő 25—40 cseh korona. A forgalom élénk volt. Tej- és vajpiac árai: tej literje 1—1.50, vaj kilója 18—22, turó egy csomó 1—2, tojás párja 1.10—2.10, tejtől literje 3—4 cseh korona. Közepes forgalom.

Jugoszlávia buxakivitele. Belgrádi jelentés szerint az ideai jugoszláv aratás mennyiség és minőség tekintetében nagyon jól sikerült. Az eddigi hivatalos jelentések szerint a buza termés mennyiségét 170.000 vagonra lehet becsülni, úgy, hogy buzában mintegy harmincezer vagon kivitelre lehet számítani, aminek értéke körülbelül kilencszáz millió dinár.

Terjesszük az „Erdélyi Gazdát”
a gazdák körében!

Mielőtt Benzin-Motort vásárolna, kérjen ajánlatot a

„Simmering” motorra.

A kisipar és mezőgazdaság legkedveltebb motorja 2, 3, 5—6, 7, 8 HP nagyságban készül. Továbbá motoros fűrészeket és motoros-dinamokat (villamos kis-központ) raktárról szállít, árajánlattal szívesen szolgál

Bartha Árpád

Sepsiszentgyörgy a Simmering Gép és Waggongyár R. T. képv.

Nincs telephelyhiány.